

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS A „HANGYA” KÖTELEKÉBE
'TARTOZÓ SZÖVETKEZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL.
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. tagjai további intézkedésig tag-
díj ellenében kapják. Alapító tagdíj 2000 lel,
rendes tagdíj évi 100 lel, kisgazdák és tiszt-
viselők részére 50 lel.

A lapfelfüggyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁR

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 150 lel. Negyed évre 40 lel.
Fél évre 75 lel. Egyes szám 3 lel.

A mestergerenda.

A kisgazdatábor ébredéséről jönnek a hírek a kapcsolt részek minden vidékéről. Jelül annak, hogy megértették a december 5.-i kolozsvári gazdaértekezlet jelszavát: *szervekedjünk a mezőgazdaság fejlesztése, jogaink érvényesítése és érdekeink védelme céljából.*

A december 5.-i értekezlet megvetette a szervezkedés alapját. A falak is emelkednek már, nem azok a falak, amelyek elválasztanak, hanem, amelyeken belül egy táborba tömörül a magyar földmives és gazdatábor. Nem fog kimaradni, mert nem szabad kimaradjon ebből a legkisebb magyar gazda, vagy földet a törvényben biztosított jogainál fogva igénylő munkás ember, mert aki nem velünk, az ellenünk tart.

A termelési ágak közül a mezőgazdasági az, amely ellátja az ipart nyersanyaggal, az emberiséget élelemmel, a mely nélkül nincs élet, elpusztul, elhal, rombadól minden.

Az emberiség és a magunk javára cselekszünk, amikor a mezőgazdasági termelés fejlesztésén dolgozunk, jogaink érvényesítésére és érdekeink védelmére törekszünk és azért küzdünk. — Minden társadalmi osztály örömeire kell szolgálgjon ezért a gazdaközönseg öntudatos szervezkedése és a mezőgazdasági termelésnek a szervezkedés alapján biztosított fejlődése, mert az érdem és haszon, bár elsősorban a gazdáké, végeredményben a közé.

Megyei szervezeteink azok, amelyek a szervezetünk épületének a vázát képezik és a kisgazdák százezrei a mestergerenda, az ő vállukon nyugszik a tető, az ő egységük védi a vázát az idő viszontagságaitól, ők hordják tömegüknél fogva az állami terhek legnagyobb részét, ők adják a hadsereg részére az élelmet, embert, lovat, szekeret, stb., az ő gazdasági téren való fejlődésük biztosítása kell, hogy képezze az emberiség közös akaratát, ha azt akarjuk, hogy mindnyájunk megélhetése biztosítva legyen. Ha a gazdának van pénze, van mindenkinek. A pénzt csak munkával szerezhethük. Ezt jól tudjuk, azt is, hogy több munkával

több pénzt szerezhethünk. A három termelési tényezőn kívül: a természet, tőke és a munka, vannak egyéb körülmények is, amelyek a termelés sikerét és a munka eredményét befolyásolják. — Mert hiába kedvez a gazdának a természet, hiába van tőkéje mivel megmunkálja a földjét és hiába öntözi azt verejtékes munkájával, ha a tudás hiányzik, vagy ha munkája gyümölcsét nem ő aratja le!

A szervezethez az egyedüli eszköz a gazdák kezében, amellyel a siker reményében vethetnek. Udvarhely vármegyében 7000 gazda egy test, egy lélekké olvadt és intézi a maga sorsát a jövőben, míg ahol nem ébredtek erejük tudatára a gazdák, ott ma is szervezethez hiányában mások intézik sorsukat nélkülük. Tehát szervezkedjünk mindaddig, amíg egy gazda sem fog hiányozni az egységből!

Földreform-ügyi szemle.

A csehországi birtokreform. — A kisgazdák földjének kisajátítása. — Az új földesurak.

Bizonyára érdekelni fogják olvasóinkat a cseh-tót állam törvényei, melyekkel a birtokreform kérdését megoldani készülnek.

De érdekelheti az itteni illetékes körök is, amint látni fogjuk, tanulhatnának is azokból.

Előre kell bocsátani, hogy talán az egész európai szárazföldön sehol oly tultengő nem volt a *hitbizományi* nagybirtok, mint Csehországban. Az összterület mintegy 40 — negyven — % a alig több, mint 1500 birtokos kezében van — és ennek több mint egynegyede oszthatatlan és el nem idegeníthető hitbizomány — Morvaország- és Sziléziában a viszonyok még lehetőleg rosszabbak.

A cseh kisbirtokreform törvényalapja az, hogy minden birtokból a 150 Hect.-t (260 kh.) meghaladó rész kisajátítatik — de mégis úgy, hogy egy birtokos kezén több mint 506 Ha. (850 kat. h.) nem maradhat.

Tehát van egyfőld egy — nem egyéni önkénytől függő — hanem törvény által megállapított minimum, de több birtok esetén a tulajdonos 2—3, sőt 4 birtokból is fenntarthat egy-egy részt a saját és családtagjai részére. (Pedig ott sem mind cseh a birtokos.)

A kisajátítási ár az 1913—15 években kisbirtokok forgalmánál elért ár átlaga. Ezt az állam nem köteles készpénzben fizetni — hanem kamatozó törlesztéses állam kölcsönrel kiegyenlítheti. — Nálunk a készpénzfizetés — az eddigi tervezetek szerint (mert még csak itt tartunk) még megfontolás tárgyát sem képezi.

Átmenetileg Csehország is a kényszerbérleti rendszerhez folyamodik — de ezt is törvényben szabályozza.

Eszerint a kisajátításra kerülő birtok tulajdonosa köteles ezen földjeit magánegyezség útján az igényjogosultaknak legalább is 6 évre bérbeadni — míg a bérösszegre nézve irányárak lettek megállapítva.

Felesleges olvasóinknak ezen rendszer minden tekintetben igazságosabb és a közjó szempontjából célravezetőbb voltát magyarázni. A mi reformunk két balkezes szerkesztői is alighanem belátnák ezt, ha nem a politikai elvakultság vezetné.

Érdekes megállapítani, hogy a fent említett rendelkezések *törvényekben* vannak lefektetve és nem holmi decretokban és rendeletekben — melyek egymást rombolják le gyors száguldozásukban — de amelyeket egyébként is minden végrehajtó közeg tetszése szerint magyaráz — vagy félremagyaráz, alkalmaz vagy egyszerűen mellőz.

Ha emellett még tekintetbe vesszük az ottani földmivető lakosság magas kulturáját és sűrűségét és ezzel szembe állítjuk az itteni igénylők kulturáltságát és a lakosság abszolút ritkaságát, akkor érthető, hogy míg a reform Csehországban valóban szolgáltni képes a többtermelést és a kultúra haladását — addig itt a meglévőt is elpusztítja és a holdak százezreinek parlagon hagyásával az országot a termelés és az ellátás csődjébe kergeti. — Ezt most már a statisztika adatai hivatalosan is megerősítik.

Politikai pikantéria tárgya aztán az, hogy míg Csehország forradalom által ma létrejött radikális — szocialista köztársaság — mi itt egy már létező alkotmányon nyugvó királyságban volnánk.

Kívánatos volna, hogy az itteni reformot előkészítő egyének és körök is mielőbb felelősségük tudatára ébredjenek.

*

Az állítólagosan a gyulafehérvári határozatokkal összhangban készített új földreformtervezet a kisajátításnak bizonyos esetekre 100 kat.

Gazdák Biztosító Szövetkezete.

Elfogad tűz, jég élet, betörés és lopás, baleset, szavalóssági, temetési segély, kiházasítási stb. biztosításokat. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatást nyújtanak a vezérképviselőségek. Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 35. I. emelet és egyesületünk titkári hivatala.

Főigazgatóság Nagyrománia részére Aradon.

Vezérképviselőségek:

Aradon, Kolozsváron, Brassóban,
Temesváron és Nagyváradon.

holdon alól is helyet ad. Ez azt jelenti, hogy a kisgazdaságok földje is kisajátíthatóvá van téve.

A gyulafehérvári határozat szerint a föld azé kell legyen, a ki azt megmunkálja; a kisgazdára pedig sehogy sem lehet rámondani, hogy földjét nem ő munkálná meg.

Az új agrárreform tehát így elvenné a földet attól, a ki azt eddig munkálta és odaadja másnak további megmunkálásra; ez első pillanatra érthetetlennek látszik, de könnyen rájöhetünk a nyitjára, ha meggondoljuk, hogy így a szász és magyar kisgazdák földje is kisajátíthatóvá válik.

A bethlenszentmiklósi kényszerbérleti tárgyalásokon megjelent a „Mariora” társaság megbízottja, kérvén, hogy az ottani alapítványi birtokból a kisgazdák kielégítése után megmaradó részt a társaságnak adják kényszerbérletbe, a melyik ott mintagazdaságot akar létesíteni.

Tehát így a kényszerbérbeadás és kisajátítás arra a célra szolgálna, hogy mások magánüzleteit támogassa és új nagybirtokokat alakítsanak a kiváltságosak!

Mindenesetre jellemző bizonyos körök fel fogására a lépés és úgy sejtjük, hogy hasonló törekvésekkel a jövőben gyakrabban fogunk találkozni, hogy mikor és mennyire egyeztethető ez össze a birtokfelosztás ideális és szociális céljaival, bizonyára tapasztalni fogjuk.

Az erdélyi juhajtárak tejelőképességének fokozása keresztezés útján.

Irta: Fider János.

II.

Hogy a tenyészkiválasztás útján igen szép eredményeket érhetünk el, azt az állattenyésztés terén különösen az Ujhelyi követői már gyönyörű eredményekkel igazolják. Azonban ez hosszadalmas és több év kitartó munkájára van szükség. Ennél sokkal gyorsabban érhetünk célt a tenyészkiválasztással kapcsolatos keresztezés útján, mivel úgy a cigálya mint a racka-juh a kisebb testű juhok csoportjába tartoznak, ezért testsúlyuk fejlesztésére is törekednünk kell.

Lényeges különbség a két fajta közt az, hogy a cigálya gyapjuhozam tekintetében jóval értékesebb fajta a rackánál, mivel a cigálya bundája igazi gyapjuszálakból áll, s szövetek készítésére is alkalmas, ellenben a rackáé csakis pokrocok készítésére, továbbá előnye még a cigályának az, hogy egyenlő tartás mellett mindig jobb kondícióban van a rackánál, bárányai is gyorsabban fejlődnek, tejhozam tekintetében azonban lényeges különbség a két fajta közt nincs.

A szakirodalomban mindkét fajtának különböző fajtákkal való keresztezése olvasható, állítólag egy sem vezetett eredményre, azok nyoma a szakirodalomból nyert adatok szerint a köztenyésztésből már ki is vezett. Egyedül csakis a „friez” vérrel való keresztezésnek voltak sikerei, mivel ez különösen a rackánál feltűnően javítja gyapjának minőségét, valamint mindkét fajtának tej és vágósúly hozamát, azaz a keresztezés által sokkal nagyobb testű egyedeket nyerünk, melyek az eredetiéknél gyorsabban fejlődnek, a nagyobb testről több és jobb gyapjut, levágás esetén több és jobb, azaz izletesebb húst nyerünk.

A bárányozási % magasabb, mert a keresztezés útján sokkal több az iker ellés, továbbá a keresztezett bárányok ősszel már

tenyésztésbe oszthatók, tehát míg a racka és cigálya bárányok 1½ éves korukig, csak 2—3 kgr. gyapjujukkal fizetik a tartást, a keresztezettek már 1—2 drb. tenyésztésbe osztható bárányai és 8—10 kgr. sajttal fizetik tartásukat gyapjujukon kívül ugyanazon idő alatt.

Különösen szépek a jól sikerült friez-cigálya keresztezésű juhok, melyek tejhozama $\frac{3}{4}$ -ed vérben vetekedik az eredeti friezek tejhozamával s emellett gyapjuk finomabb mint a friezé, ezért ezek tenyésztését igen érdemes felkarolni, kivált ha aklimizált törzsből származó apaállatokat használhatunk regenerátorul, mint a m.-óvári illetve botfalui friezek, melyek 285—531 l. tej és 81.25 kgr. sajt hozamu egyedeiktől származnak. Azt pedig, hogy a keresztezett juhok sokkal igényesebbek lennének mint a cigályák és rackák pozitív tényekkel még senkisé is igazolta és nem is fogják tudni igazolni, mert ott, hol a keresztezett juhokkal nem tudnak boldogulni, ott nem tudnak a rackákkal sem jövedelmezően bántani.

Hoely a tisztavérű friez juh az erdélyi viszonyok közt a köztenyésztésbe nem való, az tagadhatatlan. Sőt nekünk se célunk itt Botfalun a friezeknek tisztavérbeni tartása csakis a szükséges apaállatoknak a legjobb törzsből leendő előállítására okvetlen szükséges létszámig. De hogy a friez keresztezésnek jövője és nagy átalakító hatása van a köztenyésztésre, azt a francia tenyésztők — a már oly szép eredményekre méltán büszke — „lazarc” juhainak a friez vérrrel való keresztezése is igazolja.

De nem csak a francia, hanem a magyar tenyésztők is értek el gyönyörű eredményeket Kassán, Harasztón, Breznobányán stb. Azok előtt kik a „Köztelek” juhászati rovatát figyelemmel kísérték ez nem ismeretlen.

Fagyasztott őszi buza.

Számos napilapban megjelent egy hirdetés, a hatvani magnemesítő állomás szénzációs felfedezéséről, amely szerint sikerült az őszi buzát fagyasztás útján tavaszi buzává átváltoztatni. A napilapok szerint a fagyasztás abban áll, hogy az őszi buzát télen vízbe áztatják, majd az ázott buzát fagyban szárítják. Nyolc-tíz napig tartó szárítás után hűvös helyen zsákokban tartják és kora tavasszal elvetik. A hírszerint a fagyasztott buza tavaszi vetése sokkal szebb lett, mint az eredeti tavaszi buzáé.

Ezen, az első pillanatra hókusz-pókusznak tetsző eljárásnak alapeszméje az volna, hogy az őszi buza vetőmagot mesterséges uton tegyük ki azoknak a hatásoknak, a melyek a késő ősszel elvetett magot a szántóföldben érik s hogy így ugyszólván „becsapjuk” az őszi buzát, ha engedi magát.

Az őszi buza tavaszi vetés útján való termelésének tulajdonképeni akadálya, a tenyésztési idő különbözőségében rejlik, míg a tavaszi buzáé a március meg áprilisi vetési időszakban elvetve, három, három és fél hónap alatt kifejlődhetnek és termést hozhatnak, addig az őszi buza sikeres termelésének alapfeltétele egy ennél sokkal hosszabb vegetációs időszak. Jó gazdamondás szerint, „az őszi buzának két nyár kell,” a mit azonban sajnos — különösen a mai viszonyok között, — nagyon ritkán

tudunk tökéletesen megadni, bármennyire is ismerjük a megfelelő korai vetések előnyeit. Tapasztalatból tudjuk azonban, hogy megelégszik az őszi buza — szükségből — ennél jóval kevesebbel is, a lényeg az, hogy a kora kora tavaszi napok — a mikor még a tavaszi vetések megkezdéséről még szó sem lehet — az őszi buzát már olyan stádiumban éri, hogy a nap első meleg sugarai és az akkori bő nedvesség, az esetleg hiányzó őszi meleg és nedvesség hatását némileg pótolhassák. A tenyésztésidőbeli különbséget az esetleges őszi vagy téli fejlődési időszak mellett a tavaszidő napok adják meg, amelyeket a tavaszbuza a későbbi vetés következtében nem tudhat kihasználni. Innen van az, hogy nagyon késő őszi, vagy téli vetések is kellő körülmények mellett kielégítő terméseket adhatnak, ebbe vetettük a reménységünket az idén is, amikor az őszi vetésből kimaradt területeket januárban őszi buzával bevetettük.

Talán a hatvani eljárás is ezt akarná pótolni, amikor a vetőmag megáztatását előírja.

A fagyasztás bizonyos magvaknak, mint a rözsa, beléndek, — a kicsirázását előmozdítja, hogy azonban a fagynak, a növényi élet fejlődésére előmozdító hatása volna és hogy még a téli fagy az őszi vetések fejlődését előmozdítaná, e körül a növény élettan mai állása szerint nem tud, sőt éppen a hidegnek evvel ellenkező hatását ismerjük. Az a közfelfogás, hogy az őszi buzát egy fagy kell a földben érje, talán abban leli magyarázatát, hogy a fagy után következő felmelegedés, a buzát már a földben kell, hogy találja. Az alacsony hőmérséklet, a mai tudásunk szerint, általában az élet tevékenység csökkenését, vagy talán éppen annak megszűnését vonja maga után, nemhogy azt előmozdítaná. A magvak pedig legkönnyebben száraz állapotban bírják ki a fagyasztást, áztatott állapotban kevésbé ellenállóak.

Mai tudásunk szerint, tehát semmi közvetlen előny nem származhatik abból, ha az őszi buzát a földben fagy éri s így a hatvani eljárásnak sem tudjuk magunknak a fagyasztás előnyeit megmagyarázni, sőt egyenesen veszedelmesnek kell tartanunk, a már áztatott és esetleg csirázásnak induló vetőmag száraz megfagyasztását.

Hogy pedig ettől eltekintve, talán az áztatás és az ennek nyomában meginduló csirázás, pótolni tudná azt a fejlődési szakot, a mit az őszi buza ősszel, télen, vagy pedig tavasszal a vetés idejéig átél, mai ismereteink szerint alig tarthatjuk valószínűnek, nem is szólva arról a veszélyről, a mi a már csirázásnak induló magot vetésnél, vagy száraz talajba való jutás után érheti.

Kérdés, hogy a kísérlet nem-e a közismert járó buzával végeztetett-e, a mely esetben az eredmény természetesen.

Mindenesetre ajánljuk gazdatársainknak, hogy ebben a kérdésben várják meg a további kísérletezések eredményeit és addig tavasszal csak tavaszi buzát vessenek.

Terjesszük az „Erdélyi Gazda”-t a gazdák körében!

SZÖVETKEZÉS.

A székely gazdák szervezkedése.

Udvarhely vármegye kiscgazdái sérelmeik orvoslása, a gazdasági jövő előkészítése, a gazdasági munkálatok felvétele céljából folyó hó 18-án Székelyudvarhelyen összegyűltek és megtartották első impozáns gyűlésüket, mely egyszersmind a megyei földmives szövetség alakuló gyűlése is volt. A kiscgazda gyűlésen képviselve volt a vármegye minden községe. A gyűlést Gál Imre méhészeti felügyelő nyitotta meg. Vázolta az összejövétel célját s bejelentette, hogy a múlt hó 21-én kiküldött előkészítő bizottság a reá ruházott teendőket elvégezvén, a földmives szövetség ülését összehívta. A megbízó levelek számbavétele után felkérte a gyűlést, hogy annak vezetésére válaszon korelnököt. Kelemen István felsőrákosai gazdaköri kiküldött felszólalására a gyűlés vezetésére Gál Imre kéretett fel, aki a jegyzőkönyv vezetésére Farikas Béla bikafalvi gazdaköri elnököt kérte fel és ezen szabályszerű előkészületek megtétele után üdvözlöi a gyűlésen megjelent gazdákat, valamint az E. G. E. kiküldöttjét Török Bálintot, az Udvarhely vármegyei Gazdasági Egylet elnökét Ugron Akost, a Méhészegylet elnökét Lányi Imrét és a Gazdák Biztosító Szövetkezete képviselőit Győr-bíró Arthurt. Az üdvözlések után előterjesztette az elkészített alapszabályokat. A szövetség feladatai közé sorozta az érdekvédelem és érdekképviselés azonnali gyakorlati felvételét, árucarnok létesítését, élelmi- és vetőmagvakról való gondoskodást, a gazdasági szakoktatás fejlesztését, a vármegye részére egy gazdasági fiu, egy háztartási női iskola létesítését, az állattenyésztés fejlesztését, legelőrendtartási szabályok élelbeléptetését, a közös legelők oszthatatlansága feletti szigorú felügyeletet, a mezőgazdasági textil háziipar felújítását, továbbá a székely nép szociális és erkölcsi életének fejlesztésére ható népjóléti intézmények szervezését stb. A szövetségi célokat magáévá tette a gyűlés s a célok kivitele érdekében szervezendő szövetség alapszabályzatát minden pontjában megvitatva, egyhangulag fogadta el a gyűlés. Az alapszabályok szerint a szövetséget vezeti a központi intéző-bizottság, mely végrehajtó szerv alá van rendelve a földmives tanácsnak, ez pedig a községi gazdakörök egyetemes közgyűlésének s így a kiscgazda saját anyagi sorsának javítását célzó munkába bármikor beleszólhat és beleszólását érvényesítheti. Ezen szervek mellett működik a járási mezőgazdasági bizottság a járási speciális ügyeinek elővitele érdekében.

Az alapszabályok letárgyalása után megválasztották a szövetség elnökének: Gál Imre méhtenyésztési felügyelőt, titkárnak: Varró Elek, jegyzőnek és pénztárnoknak Veres Dónát tanító, alelnököknek: a homoródi járásból Ürmösi József lelkész, udvarhelyi járásból Bedő Miklós nyug. állomástfőnök kiscgazdát, a parajdi járásból Bíró Sándor alsósófalvi kiscgazdát, a kereszturi járásból Benedekfi Sándor rugonfalvi gazdát, az erdővidéki kerületből Kolombán Lajos olaszteleki gazdát, a párciumnak nevezett kerületből dr. Demeter Lőrinc ny. főszolgabíró gazdát, jogtanácsosnak: dr. Lukácsfi Elek. Gazdasági tanácsosok lettek: Vajna Antal, Gellérd Lajos, Soó István, dr. Demeter Lőrinc, Pap Lőrinc, Kátai Károly, Vencel Lajos, Nagy Lajos, Somodi Ferenc, Benedek H. János, Kolombán Sándor, Job Dénes Kandó István, Szabó Dénes; a számonkérő székbe elnöknek: Balázs Dénes, tagoknak: Székely Sándor, Katona István, Péter János, Pál Sándor, Simó Sándor, Bíró Sándor, Séra Pál kiscgazdákat; a járási mezőgazdasági bizottságokba és pedig az udvarhelyi járásba: Gellérd Lajos, Geréb Márton, Kocs Lajos, Koszu József;

kereszturi járásba: Horváth Sándor, Gyarmathi Lajos, Fülöp Dezső, Vékás Mózes; parajdi járásba: Szőke Károly, Bíró Sándor, Barla József, Gagyi Mihály; homoródi járásba: Incze Pál, Soós Ferenc, Kandó Ferenc, Máté Mózes; erdővidéki kerületbe: Székely Miklós, Gáspár Samu, Bodor Ferenc, Baló János; párciumi kerületbe: dr. Demeter Lőrinc, Fábessli Áron, Koncz József és György Péter gazdákat választották meg. A választások után az indítványok tárgyalására került a sor.

A szombafalvi szövetség javaslatára programba vették a székely textilipar felkarolását. Szakács Péter ny. iparkamarai titkár, bikafalvi gazda tüzetesen foglalkozik a textilipari kérdéssel s azt állapítja meg, hogy a székely nők textilipari készítményeinek hírnevét a hatósági iparigazolvánnyal ellátott cigányháza-lók aláásták és egyuttal bemocskolták. Javasolja, hogy a szövetség kövessen el mindent, hogy a székelység házi szövö-fonó készítményeinek régi jó hírneve álljon minél hamarabb vissza. Indítványát egyhangulag tette magáévá a gyűlés.

Bíró Sándor boldogfalvi gazda indítványára elhatározták, hogy a szövetség here és lucerna vetőmagvakat szerezze be, ezeket addig nem adja ki, míg azt kellőleg nem arankamentesítette.

Dr. Elekes Dénes kereszturi gazda és ügyvéd az ármáximálással járó, azon sérelmeket teszi szóvá, melyek a kiscgazdákat létezőkükben mélyen érintik. Az ármáximálás mellett a rekvirálások folytán károsodnak a gazdák. Udvarhely vármegye nem gabonatermelő megye és mégis a gabona állandó rekvirálása volt napirenden s kísért ma is. Mindkettőnek beszüntetését sürgeti és kéri azt, miszerint a szövetség a kormánynál lépjen közbe, hogy e nyomorúságos vármegyében úgy a máximálás, mint a rekvirálás szüntetessék be.

Ugyancsak dr. Elekes Dénes az unitárius egyház nevében, mint gondnok javasolja, hogy a szövetség az egyház tulajdonát képező buni birtokon állítsa be a gazdasági fiu és női iskoláját, valamint a falkolát, minélfogva a birtok eredeti rendeltetése is biztosíthatná s a székelység érdekelt szolgálná továbbra is. Dr. Elekes javaslatát a gyűlés elfogadta és utasította az elnökséget, hogy a birtoknak említett célokra való visszaadása érdekében az illetékes tényezőkkel a tárgyalást vezesse be.

Török Bálint E. G. E. titkár az E. G. E. üdvözlését tolmácsolva, szerencsét és kitartást kíván az új szövetségnek és működésére lsten áldását kéri. Az E. G. E. megújodott, demokratikus, kiscgazda szellemű működésének rövid vázolója után, ismerteti az E. G. E. gabonabeszerzési akcióját, javasolja, hogy a szövetség csatlakozzék a gabonabeszerzési akcióhoz, mely uton reméli, hogy a vármegye lakossága hozzájuthat az élelmezési gabonához. Ennek kapcsán szól a földbirtokreformról és részletesen ismerteti a birtokreformnak a kiscgazdákra vonatkozó rendelkezéseit.

Székely Miklós kiscgazda az örlési adóval járó új megterhelést teszi szóvá. Kakucs Ferenc kadicsfalvi plébános a székely leányoknak távoli városokba való özlönését teszi szóvá, minek folytán a székely leányok igen nagy része erkölcsileg züllik. Kéri, a székely gazdákat és asszonyokat, hogy a leányaikat vándorlását ne engedjék meg. Az elnökséget pedig kéri, hogy az erkölcsvédelem tekintetében az alapszabályokban körvonalozott programot vigye az életbe.

Pap Lőrinc máréfalvi kiscgazda a kényszerfuvarok és a fabélyegzés körüli újabb megterhelést teszi szóvá és végül az elszaporodott duvadak írtása ügyében hangzott el indítvány.

A gyűlés Ürmösi József lelkész alelnök záró szavával ért véget, mely után a gazdák egyszerű agrarius ebédhez ültek le, hol a számos értékes felköszöntő sorában még több

eszme vetődött felszínre, melyek hivatva vannak a gazdasági rend megteremtésére. A gyűlés rendezettség nélkül zajlott le, a tárgyalás tónusa, a hozzászólások értékes nívója egyaránt tanubizonyoságot adtak annak a komoly és nemes törekvésnek, mely a vármegye gazdasági közönségét áthatja, midőn elviselhetetlen sorsát nem az elégedetlenség felpanaszolásában, az izgatásban, hanem a munkába való lépéssel s egy intenzív társadalmi munka rendjének megteremtésével akarja felvenni. A szövetségbe mintegy 7000 kiscgazda lépett be eddig.

Egyleti élet.

A közös gabonabeszerzés iránt érdeklődő tagjaink figyelmébe ajánljuk, hogy községi előjárósági bizonyítvánnyal igazolják miszerint a gabonát nem továbbadás, hanem élelmezési célokra kéri. Az előjárósági bizonyítvány a megyei prefektussal is láttamozandó. Azon kívánságot, hogy legalább 40 vaggon rakományt kitevő gabonamennyiséget rendeljen meg egyesü etünk, teljesítettük. Az ügy további eliatézése végett a tárgyalások most folynak Bukarestben. Mire a hatósági bizonyítványok prefektusi láttamozása megtörténik, kb. a tárgyalások is véget érnek. Egyes gazdák a ma reményüknek adtak kifejezést, hogy a buza 78—80 kg.-os súlymínőségű, vagy vetésre alkalmas lesz. Tévedések elkerülése végett ismételtlen is hangsúlyozzuk, hogy jelenleg élelmezési gabonáról van szó. Egyes falvakban oly nagy a gabona hiány, hogy az emberek naponta egyszer esznek azért, hogy ujig elég legyen a meglevő gabona és még vetőmagnak is maradjon a készletből. A szállítani szándékoló gabona Romániából származik, hol tavaszibuzát elvéve termelnek csupán, ezért ne kísérletezen senki ezen mag elvetésével. Az átlag mínőség kb. 74 kg. lesz a buzánál 7—8 % idegen anyaggal. Romániából ennél jobbat nem lehet beszerezni, viszont itt nálunk, hol jobb a mínőség, nincsen megfelelő mennyiségű eladó készlet. A tengeri száraz, örlőképes, emberi élelmezésre alkalmas mínőségű lesz. A megrendeléseket csak akkor fogja az egylet véglegesen elfogadni, amikor a pénz beküldését is kéri. Az ügy sürgősségére való tekintettel azonban helyes lesz, ha a vármegyei egyesületekhez összegyűjtés céljából beadandó igazolványokat előre láttamoztatják gazdatársaink, hogy azok a Bukarestből érkezendő válasz közlése után mindjárt beküldhetők legyenek a pénzzel együtt. A minden részletre kiterjedő feltételeket is csak akkor fogjuk közölhetni pontosan. A célunk az, hogy a gabonát a gazdák legközelebbi vasútállomására juttassunk és megkíméljük gazdatársainkat a szállítással járó veszélyektől, apadástól, szabály ellenesen felszámított vagy követelt költségektől, késedelmes szállítástól stb. Kérjük értesítésünknek türellemmel való szives bevárását, mert a magunk részéről minden lehetőt megteszünk az akció sürgős és kedvező lebonyolítására érdekében.

Községi bikák. A gazdakörökből a bika hiányról érkezett panaszok alapján felhívást intéztünk a vármegyei gazdasági egyesületekhez, hogy a működési területükön levő eladó tenyészbikákat jelentsék be egyesületünk titkári hivatalához. Eddig mintegy 250 magyar fajta, siemmenthali és pinzgauai bikát jelentettek be a Társegyesületek. Amidőn a bejelentésekért e helyen köszönetet mondunk a T. Társegyesületeknek, kérjük, hogy igyekezzenek adandó alkalmakkor saját megyéik kiscgazdait felvilágosítani arról, hogy a hibás, elventült apaállatok használata, valamint a tenyészképes apaállatoknak tulságos mértékben való igénybevétele mennyire káros egy gazdasági, mint állattenyésztési szempontból. Közljék egyuttal az összejárás eredményét és igyekezzenek elsősorban a legjobb anyagot elhelyezni. — Működésüket megkezdett gazdakörreinket felhívjuk, hogy a községi apaállatokról való gondoskodás tekintetében idejében tegyenek meg minden lehetőt, forduljanak ez ügyben

követlenül megyei egyesülethez avagy titkári hivatalunkhoz, hol mindenkor készséggel szolgálunk felvilágosítással.

Vegyes közlemények.

Hadifogságból hazaérkezett gazdasági egyetemi titkár. Dr. Nagy Endre, a Szolnokdobokavármegyei Gazdasági Egyesület titkára hat évi távollét, sok veszély, küzdelem és szenvedés után orosz fogságból szerencsésen haza érkezett Désre. Jelenleg a távozása óta az egyesületi életben beállott változásokat tanulmányozza és reméljük, hogy annak befejezte után ép oly lelkes munkatársat nyertünk benne, amilyenek a háború előtt megismertük. Hazatérése alkalmából a legmelegebb kollegiális szeretettel üdvözljük. Dr. Nagy Endre fogságában értékes botanikai tanulmányokat, kutatásokat végzett fogolytársaival Kelet-Szibériában és a többi ládát kitevő értékes gyűjteményeket Budapestre utazó fogolytársai magukkal vitték a magyar nemzetnek való adományozás céljából. Reméljük, hogy a gazdaközönségünket érdeklő tapasztalatait lapunk hasábjain ismertetni fogja.

Az udvarhelymegyei székely gazdák panaszzal, hogy 90 kilométeres utra rendelték ki fát hordani. A két napot igénylő utért 20 lei bért kaptak. Ismételt is közöltük, hogy a gazdák csakis hadi érdekből a katonaság által rendelhető ki. A polgári hatóság csakis súlyos bűntényekben rendelhet ki fogatot, ha hivatásos fuvaros, fiakkeres nem volna. Felhívjuk erre a gazdátársak figyelmét, azzal, hogy hasonló esetben kérjék a járási vagy megyei gazdaszövetség közbenjárását.

A korai tavasz, amely januárban beköszöntött, káros a mezőgazdaságra. Ami előny kínálkozik ebből, igyekezzünk azt kihasználni és sürgősen szántunk, vessünk. A 19 C^o-os meleg januári napokban helyenkint véletlen őszi buzát is, többfelé azonban váltó és tavaszi buzát. Használjuk fel az enyhe napokat, mert előreláthatólag későn fogunk kitavaszkodni és a munkákhoz hozzá láthatni.

Állat, gabona, termés, fa rekvirálás. Tordaaranyos vármegye egyik községéből írják, hogy a községi bíró (primár) szerint állatot, gabonát, takarmányt és fát rekvirálnak. A kérdéses községet azonban jégverés címen az általános rekvirálás alól mentesítik, „*csupán az állatoknak 50%-át kell beadni!*” Szépen nézünk ki. A pénzünk 40%-át még ma is kamatoztatlanul hevertetik, adóterhünket növelik, vagyunkat dézsmálták eddig és dézsmálják most is és még ezután jön a vágyóadó. A vagyon adóköteles minimuma oly alacsony, hogy a földmivelő kiscgazdák termelő képességét az állandó és növekedő terhek megbénítják és a középüzemek után a kisüzemeket is csődbe kergetik. A kiscgazdák egyoldalú megterhelése ellen csakis a szervezkedés útján küzdhetünk, *amíg nem lép be minden gazda a falusi gazdakörbe, földmives vagy gazdaszövetségbe, a vármegyei gazdasági egyesületbe, vagy az E. G. E.-be, addig ne reméljük, hogy sorsunkon változtathatunk!*

Borarak. A héten a következő kötések-ről vettünk értesítést: 40 Hl. 1920. évi pecsenye bor Kolozsváron átadva, lefejve Hl.-ként 1400 L.; 50 Hl. Leányka ab eladó pincéje, vasúti állomástól 8 km. re. Hl.-ként 1250 L. seprősiöl, Tordaaranyos megyében; Szatmármegyében az ujbör Hl.-ként 700 lei.

Különféle veteménymagvak kaphatók a Szolnokdobokamegyei Gazdasági Egyetemi titkári hivatalában. A magvak a vármegye jobb kertészeteiből származnak. — Megkeresések az egyesület titkári hivatalához (Dés, Bethlen Gábor-utca 13.) intézendők.

Nyári legeltetésre alkalmas nagyobb kiterjedésű területek fellelt rendelkeznek Csikvármegye Gyergyóvidékének Gazdasági Egyesületében tömörült gazdátársaink. A legelő területek

részben közbirtokossági részben községi részben pedig magántulajdont képeznek és mivel állatok hiányában üresen maradnának, ezton ajánlják fel azt az érdeklődő gazdátársaknak. A legeltetési időny kb. május 1-től okt. 15-ig. tart. Legelő díj: egyezség szerint.

Aradmegyébe munkásokat keresnek egy nagyobb gazdaság részére éspedig 6—7 hónapra, 60 férfi 20 női mezei munkást, akik közül 15—20 hegyi szőlőmunkához érto kell hogy legyen. Cim a titkári hivatalban (VI.—59).

40 méhcsalád után 6000 lei adó. Egy méhésztársunk panaszzal, hogy 40 méhcsaládjá után 6000 lei adóval rótták meg. Nem elég, hogy a méz árát, amely a cukor árának mindig kétszerese volt, lemaximálták 28 leire, amikor a cukor 30—36 lei, még adóval is meg róják a méhészkedő gazdát. Azzal a biztatással írták össze egyes megyékben a méhcsaládokat, hogy eszközöket, tankönyveket osztsanak ki a szorgalmas méhészeknek s im itt van az első tandíj.

HIRDETÉSEK.

Diósadi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi február hó 6-án d. e. 11 órakor a szövetkezet házában 1918. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23. §-a értelmében azzal hivatnak meg, hogy ha a tagok kellő számban nem jelennének meg, ugy a közgyűlés február 13-án tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozat képes lesz. Napirend: 1. Az 1918. évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Az 1918. évi zárszámadosok megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Az 1918. évi mérleg megállapítása. 4. Az 1918. évi tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. Az 1918. év végén tagok száma 313, üzletrészeinek száma pedig 1538 volt. A felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindendi által megtekinthető. Diósad, 1921. január 8-án. Az igazgatóság.

Diósadi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi február hó 6-án délelőtt 12 órakor a szövetkezet házában 1919. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23. §-a értelmében azzal hivatnak meg, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelennének, ugy a közgyűlés február 13-án tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Az 1919. évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Az 1919. évi zárszámadosok megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Az 1919. évi mérleg megállapítása. 4. Az 1919. tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Netaláni indítványok. Az 1919. év végén a tagok száma 316, üzletrészeinek a száma pedig 1541 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Diósad, 1921. évi január hó 8-án. Az igazgatóság.

Mócsvidéki fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi február hó 20-án d. u. 3 órakor a község házában 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23. §-a értelmében meghivatnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelennének, ugy a közgyűlés 1921. február hó 27-én napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadosok megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 100, üzletrészeinek száma pedig 1812 volt: az év folyamán kilépett 4 tag 48 üzletrésszel. A felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által

megtekinthető. Mócs, 1921. január hó 30-án. Az igazgatóság.

Küküllővár és vidéke „Hangya“ fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi február hó 6-án d. u. 4 órakor a község házában 1919. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23. paragrafusá értelmében meghivatnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelennének, ugy a közgyűlés február hó 13. napján tartatik meg, mely, tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadosok megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Netaláni indítványok. 6. Alapszabályok 26., 32. és 40. paragrafusainak módosítása. — A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Küküllővár, 1921. január hó 11. Az igazgatóság.

Értesítés. A csátelepi fogyasztási és értékesítő szövetkezetnek 1920. évi december hó 5-én tartott közgyűlése a szövetkezet felszámolását mondta ki.

Felhivatnak a hitelezők, hogy követelésük biztosítása végett, a törvényszabta lépéseket megtenni el ne mulasszák. Csála, 1920. dec. hó 12-én. Csátelepi fogyasztási és értékesítő szövetkezet. A felszámoló bizottság. 3275

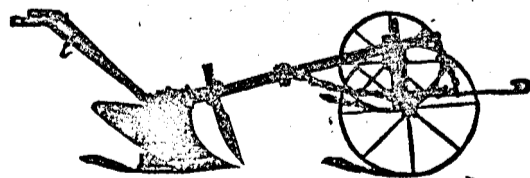
Gazdák figyelmébe!

Az „Első Magyar Általános Biztosító Társaság“ kolozsvári vezérképviselőse felhívja a gazdák figyelmét, hogy mezőgazdasági átalány-, épület- és ingóságbiztosításait az utóbbi időben történt rendkívül nagy értékemelkedéseknek megfelelően átalakítani, a többletértékeket utánbiztosítani el ne mulasszák. E nélkül az esetleges kártérítéseknek csak a régi értékek lehetnek az irányadók, ami a mai viszonyok között tetemes károsodást jelent. 3260

EKÉKET

kukorlcavetőgépeket, Exstirpatorokat, drótszegeket, kaszákat, láncokat, szőlőpermetezőket, rézgálcot, kénport, gummitömlőket, mindennemű műszaki cikkeket, gépolajokat stb. raktárról nagyban és kicsinyben azonnal szállít

az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Géposztálya Nagyszében Salzgasse 22 és annak főlerakata: HANN ÉS TÁRSA Gép- és Műszaki kereskedelmi R.-Társ. Kolozsvár, Heltai-u. 3.

3272

Vállalatunk önálló vezetésére teljes kereskedelmi képzettséggel bíró

igazgatót

kerestünk, ki az állatkereskedelem, híz-

3274

lálás és feldolgozás minden ágában

perfekt szakember.

Sertéshizláló és Husipari Részvénytársaság. Dicsőszentmárton.